Someron kaupunki

OPPILAANOHJAUKSEN SUUNNITELMA

Ohjauksen polku yläkoulussa

15.5.2025

SISÄLTÖ

1. OHJAUSSUUNNITELMAN TARKOITUS 1

2. OPPILAANOHJAUKSEN JÄRJESTÄMISEN RAKENTEET JA TOIMINTATAVAT 2

3. OHJAUKSEN JÄRJESTÄMINEN KOULUSSA 8

4. OHJAUKSEN POLKU YLÄKOULUN ERI VAIHEISSA 11

5. OPPILAANOHJAUKSEN TYÖN- JA VASTUUNJAKO 27

6. OPPILAANOHJAUKSEN MONIALAISET VERKOSTOT 35

7. KODIN JA KOULUN YHTEISTYÖ OPPILAANOHJAUKSESSA 36

8. KOULUN YHTEISTYÖ TYÖ- JA ELINKEINOELÄMÄN KANSSA 36

9. OHJAUSSUUNNITELMAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI 37

LÄHTEET

1. OHJAUSSUUNNITELMAN TARKOITUS

Perusopetuksen opetuksen opetussuunnitelma vuodelta 2014 velvoittaa koulutuksen järjestäjän tekemään paikallisen ohjaussuunnitelman. Ohjaussuunnitelmassa tulee kuvata, miten oppilaanohjaus järjestetään perusopetuksessa.

Suunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen:

- järjestämisen rakenteet
- tavoitteet, toimintatavat, työn- ja vastuunjako
- työskentely monialaisissa verkostoissa
- koulun ja kodin yhteistyö ohjauksessa
- tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus
- jatko-ohjaus perusopetuksen jälkeisiin opintoihin
- työelämäyhteistyö ja työelämään tutustumisen järjestelyt

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014, 13. LIITE 1 Muutosmääräykseen Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 muutokset koskien opetuksen järjestäjän ohjaussuunnitelmaa sekä oppilaanohjausta).

Hyvin laadittu ohjaussuunnitelma määrittelee ohjauksen tavoitteet, toimintatavat ja vastuunjaot selkeästi. Hyvä ohjausjärjestelmä on yhtenäinen ja siinä korostuu erityisesti yhteistyö eri tahojen kanssa siirtymävaiheissa. (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014, 10.) Ohjaussuunnitelman tavoitteiden toteutumista arvioidaan systemaattisesti (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet, 442).

2. OPPILAANOHJAUKSEN JÄRJESTÄMISEN RAKENTEET JA TOIMINTATAVAT

2.1. Ohjauksen suunnitelman arvoperusta

Ohjauksen suunnitelman arvoperusta muodostuu vuoden 2014 perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista. Vuonna 2021 tuli voimaan uusi oppivelvollisuuslaki osana oppivelvollisuusuudistusta. Samaan aikaan päivitettiin myös perusopetuksen opetussuunnitelmaa. Perusopetuksen tuli voimaan velvollisuus antaa tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta. Lisäksi ohjauksen suunnitelmaan kirjattiin suunnitelma ohjaamisesta perusopetuksen jälkeisiin opintoihin ja työelämäyhteistyöstä. Opetushallitus julkaisi vuonna 2023 uudet hyvän ohjauksen kriteerit. Vuonna 2024 perusopetuslakiin tuli muutos koskien tuen järjestämistä perusopetuksessa. Ohjausta koskevat käsitteet ja tehtävänjaot on päivitetty uudistusta vastaaviksi.

2.1.1 Hyvän ohjauksen kriteerit (OPH 2023):

Hyvän ohjauksen kriteerit on suositus ja työkalu, joka on laadittu ohjauksen laadun varmistamista ja kehittämistä varten. Tavoitteena on varmistaa, että oppilaat saavat laadukasta ohjausta tasa-arvoisesti aina tarvitessaan. (Hyvän ohjauksen kriteerit 2023, 4.)

1. Hyvä ohjaus on oppijan kokonaistilanteen tukena.

Ohjaus on oikea-aikaista, oppilaan kokonaistilanteen huomioivaa ja oppijaa kuuntelevaa. Hyvä ohjaus tukee oppijan omien suunnitelmien selkiyttämistä ja tulevaisuudenuskoa.

2. Hyvä ohjaus on oppijalähtöistä ja vuorovaikutteista.

Ohjaus edistää oppijan merkityksellisiä kokemuksia ja vahvistaa hänen toimijuuttaan sekä opintoihin kiinnittymistä omassa oppimis- ja toimintaympäristössä. Oppilaskohtaisen tuen piirissä olevien oppilaiden kohdalla painottuu monialainen ja riittävän varhain aloitettu ohjaustyö.

3. Hyvä ohjaus on saavutettavaa ja monikanavaista

Ohjauksen kokonaisuus on suunniteltu oppijalle saavutettavaksi. Oppija tietää, että keneltä, mistä ja miten hän saa ohjausta. Ohjauksen käytänteistä tiedotetaan, ohjauksessa hyödynnetään monipuolisia menetelmiä ja ohjausta on tarjolla oppimisen aikana eri oppimisympäristöissä.

4. Hyvä ohjaus on monialaista yhteistyötä

Oppijalla on oikeus saada ohjausta kaikilta koulun henkilökuntaan kuuluvilta. Ohjaukseen voi osallistua myös huoltaja, vertaisoppija, työllisyyspalveluiden edustaja, opiskeluhuoltohenkilöstöön kuuluva tai muu oppilaitoksen kanssa yhteistyössä toimiva taho.

5. Hyvä ohjaus on yhdenvertaista, tasa-arvoista ja eettisesti kestävää.

Koulun tehtävä on yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen. Yhdenvertaiset ja tasa-arvoiset oppimis- ja opiskelumahdollisuudet tukevat oppijoiden mahdollisuuksia kehittyä täyteen potentiaaliinsa ja tuntea itsensä aktiivisiksi kansalaisiksi. Ohjaaja tiedostaa sekä omat että yhteiskunnan arvot, uskomukset ja normit, minkä ansiosta hän voi antaa eettisesti kestävää ohjausta.

6. Hyvä ohjaus tukee laajennettua oppivelvollisuutta ja siirtymävaiheen yhteistyötä

Laajennetun oppivelvollisuuden keskeisenä tavoitteena on, että jokainen peruskoulun päättävä suorittaa toisen asteen koulutuksen. Perusopetuksen järjestäjillä on velvollisuus ohjata ja valvoa oppivelvollisuuden suorittamista.

7. Hyvä ohjaus tukee urasuunnittelutaitojen kehittymistä

Hyvä ohjaus kehittää oppijan taitoa hyödyntää tietoa ja tehdä päätöksiä. Oppija oppii yhdistämään vahvuuksiaan koulutusvaihtoehtoihin, ennakoimaan tulevaisuudentyöllistymistä edistävien mahdollisuuksien suuntaa ja sitouttaa oppijan urasuunnitteluprosessiin.

8. Hyvä ohjaus edistää vaikuttavaa työelämäyhteistyötä

Hyvä ohjaus on toteutettu tavalla, joka kehittää oppijan vastuunottoa omasta oppimisesta sekä vahvistaa hänen toimijuutta muuttuvissa työelämän tilanteissa. Työelämätaitoja ovat esim. kyky oppia uutta, jatkuva oppiminen ja oman osaamisen kehittäminen. Työelämässä painottuvia taitoja ovat hyvät vuorovaikutus- ja yhteistyötaidot, resilienssi sekä kyky ennakoida tulevaisuuden taitoja.

Hyvän ohjauksen toteuttamista tukevat ohjauksen suunnitelmallisuus, selkeä johtaminen sekä järjestelmällinen arviointi. Opetuksen järjestäjän toimintaa määrittää ohjaussuunnitelma. Suunnitelman tehtävä on vahvistaa ohjauksen toteuttamista, koordinointia ja johtamista. (Hyvän ohjauksen kriteerit 2023, 6-19.)

2.1.2. Oppilaanohjaus perusopetuksen opetussuunnitelmassa

Oppilaanohjaus on perusopetuslaissa määritelty oppilaan subjektiivinen oikeus: Opetukseen osallistuvalla on työpäivinä oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta, oppilaanohjausta sekä riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea heti tuen tarpeen ilmetessä (Perusopetuslaki 30 § 1 mom. (642/2010). Oppilaalla, joka tarvitsee perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää tukea, on oikeus saada oppilaanohjauksen lisäksi tarpeidensa mukaista tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta vuosiluokilla 8 ja 91. (Perusopetuslaki 1216/2020 11 a §).

Oppilaanohjauksella on keskeinen merkitys sekä oppilaiden, koulun että yhteiskunnan näkökulmasta. Ohjaustoiminnan tulee muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävä, perusopetuksen jälkeisiin opintoihin ulottuva jatkumo. Oppilaanohjauksella edistetään oppilaiden koulutyön onnistumista, opintojen sujumista sekä koulutuksen tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta. Oppilaanohjaus yhdistää koulua yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Oppilaanohjauksessa kehittyvät tiedot ja taidot edistävät osaltaan osaavan työvoiman saatavuutta sekä osaamisen kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista tulevaisuuden työelämässä. (Perusopetuksen opetussuunnitelma 2014, 442.)

Oppilaanohjauksen tehtävänä on edistää oppilaiden kasvua ja kehitystä siten, että oppilaat pystyvät kehittämään opiskeluvalmiuksiaan ja vuorovaikutustaitojaan sekä oppimaan elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Oppilaanohjaus tukee oppilaita tekemään omiin valmiuksiinsa, arvoihinsa ja lähtökohtiinsa sekä kiinnostukseensa perustuvia arkielämää, opiskelua, jatko-opintoja sekä tulevaisuutta koskevia päätöksiä ja valintoja. Ohjauksen avulla oppilaat oppivat tiedostamaan mahdollisuutensa vaikuttaa oman elämänsä suunnitteluun ja päätöksentekoon. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ja kyseenalaistamaan koulutukseen ja ammatteihin liittyviä ennakkokäsityksiään ja tekemään valintansa ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja. Oppilaanohjausta toteutetaan yhteistyössä huoltajien kanssa.

Ohjaustyön keskiössä on nuori. Ohjauksessa huomioidaan oppilaan koko elämänkenttä, ympäristö, jossa ohjaus tapahtuu (Peavy 2001, 2010.) Oppilaita tuetaan rakentamaan omaa arvoperustaansa. Koulun ja kotien yhteinen arvopohdinta ja siihen perustuva yhteistyö luovat turvallisuutta ja edistävät oppilaiden kokonaisvaltaista hyvinvointia. Henkilöstön avoin ja kunnioittava suhtautuminen kotien erilaisiin uskontoihin, katsomuksiin, perinteisiin ja kasvatusnäkemyksiin on rakentavan vuorovaikutuksen perusta. (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014, 13.)

2.1.2.1. Yksilö ohjauksen kohteena

Opetussuunnitelmassa oppilas nähdään aktiivisena toimijana. Hän oppii asettamaan tavoitteita ja ratkaisemaan ongelmia sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Oppiminen on erottamaton osa yksilön ihmisenä kasvua ja yhteisön hyvän elämän rakentamista. Kieli, kehollisuus ja eri aistien käyttö ovat ajattelun ja oppimisen kannalta olennaisia. Uusien tietojen ja taitojen oppimisen rinnalla oppilas oppii reflektoimaan oppimistaan, kokemuksiaan ja tunteitaan. Myönteiset tunnekokemukset, oppimisen ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista. (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014, 14.)

Oppilaan kiinnostuksen kohteet, arvostukset, työskentelytavat ja tunteet sekä kokemukset ja käsitykset itsestä oppijana ohjaavat oppimisprosessia ja motivaatiota. Oppilaan minäkuva sekä pystyvyyden tunne ja itsetunto vaikuttavat siihen, millaisia tavoitteita oppilas asettaa toiminnalleen. Oppimisprosessin aikana saatava rohkaiseva ohjaus vahvistaa oppilaan luottamusta omiin mahdollisuuksiinsa. Monipuolisen myönteisen ja realistisen palautteen antaminen ja saaminen ovat keskeinen osa sekä oppimista tukevaa että kiinnostuksen kohteita laajentavaa vuorovaikutusta. (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014, 15.)

Osaamisen kehittymiseen vaikuttavat sekä ne sisällöt, joiden parissa työskennellään, että erityisesti se, miten työskennellään ja miten oppijan ja ympäristön vuorovaikutus toimii. Oppilaille annettava palaute sekä oppimisen ohjaus ja tuki vaikuttavat etenkin asenteisiin, motivaatioon ja tahtoon toimia. (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014, 17-18.)

Oppilailla on yhdenvertainen mahdollisuus saada ohjausta sekä tukea kehitykseensä ja oppimiseensa sekä yksilöinä että ryhmän jäseninä. Yhteisössä arvostetaan hyväntahtoisuutta ja ystävällisyyttä. Kiusaamista, väkivaltaa, rasismia tai muuta syrjintää ei hyväksytä ja epäasialliseen käytökseen puututaan. Koulutyössä pyritään arjen ennakoitavuuteen ja kiireettömyyteen. Kuulluksi tuleminen ja oikeudenmukaisuuden kokemus rakentavat luottamusta. Rauhallinen ja hyväksyvä ilmapiiri, hyvät sosiaaliset suhteet sekä ympäristön viihtyisyys edistävät työrauhaa. (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014, 25.)

Oppiva yhteisö edistää yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Yhteisön jäsenet tulevat kohdatuiksi ja kohdelluiksi samanarvoisina riippumatta mistään henkilöön liittyvästä tekijästä. **Samanarvoisuus ei merkitse samanlaisuutta. Yhdenvertainen kohtelu edellyttää sekä perusoikeuksien ja osallistumisen mahdollisuuksien turvaamista kaikille että yksilöllisten tarpeiden huomioon ottamista.** (Finlex 2004/1325, yhdenvertaisuuslaki.) (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014, 26-27.)

Yhteisö rohkaisee oppilaita tunnistamaan omat mahdollisuutensa sekä suhtautumaan eri oppiaineisiin, tekemään valintoja ja sitoutumaan opiskeluun ilman sukupuoleen sidottuja

roolimalleja. Oppimisympäristöjä, työtapoja ja opetusmateriaaleja valitsemalla ja kehittämällä luodaan näkyvyyttä inhimillisen moninaisuuden arvostamiselle. (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014, 27.)

2.1.2.2. Toimintakulttuurin merkitys ohjauksessa

Yhteisön toimintakulttuuri on sen historiallisesti ja kulttuurisesti muotoutuva tapa toimia. Toimintakulttuuria voidaan kehittää ja muuttaa. Se on kokonaisuus, joka rakentuu:

- työtä ohjaavien normien ja toiminnan tavoitteiden tulkinnasta
- johtamisesta sekä työn organisoinnista, suunnittelusta, toteuttamisesta ja arvioinnista
- yhteisön osaamisesta ja kehittämisestä
- pedagogiikasta ja ammatillisuudesta
- vuorovaikutuksesta, ilmapiiristä, arkikäytännöistä ja oppimisympäristöistä

Toimintakulttuuria muovaavat sekä tiedostetut että tiedostamattomat tekijät. Toimintakulttuuri vaikuttaa sen piirissä oleviin riippumatta siitä, tunnistetaanko sen merkitys ja vaikutukset vai ei. Aikuisten tapa toimia välittyy oppilaille, jotka omaksuvat kouluyhteisön arvoja, asenteita ja tapoja. Esimerkiksi vuorovaikutuksen ja kielenkäytön mallit sekä sukupuoliroolit siirtyvät oppilaille. Toimintakulttuurin vaikutusten pohdinta ja sen ei-toivottujen piirteiden tunnistaminen ja korjaaminen ovat tärkeä osa toimintakulttuurin kehittämistä. (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014, 24.)

Toimintakulttuuri ilmenee selvimmin yhteisön käytännöissä. Perusopetuksessa kaikki käytännöt rakennetaan tukemaan opetus- ja kasvatustyölle asetettuja tavoitteita. Toimintakulttuurin tulee tukea tavoitteisiin sitoutumista ja edistää yhteisen arvoperustan ja oppimiskäsityksen toteutumista koulutyössä. **Toimintakulttuuriin kehittämisen perusedellytys on toisia arvostava, avoin ja vuorovaikutteinen sekä kaikkia yhteisön jäseniä osallistava ja luottamusta rakentava keskustelu.** (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014, 24.)

3. OHJAUKSEN JÄRJESTÄMINEN KOULUSSA

3.1. Ohjauksen jäsentäminen

Oppilaanohjausta voidaan jäsentää ohjaussuunnitelmassa neljällä eri tavalla (Numminen ym. 2005, 8-10.): 1. Ohjauksen työmuotojen mukaan, 2. Ajallisesti eli opintopolun vaiheiden mukaan**,** 3. Teemojen tai sisällön mukaan ja 4. Ohjauksen työnjaon mukaan. Kiiruun koulun oppilaanohjauksen suunnitelmassa ohjausta jäsennetään opintopolun vaiheen, ohjauksen teemojen ja työjaon mukaan.

Ohjauksen työmuotoja ovat: yksilöohjaus, ryhmänohjaus, luokkaohjaus ja ohjauksen tukipalvelut.

Ohjauksenpolku rakentuu seuraavista vaiheista (Reisenberg 1994, Lehtinen & Jokinen 1995):

1. Ohjaus- ja neuvonta ennen opintoja,

2. Ohjaus- ja neuvonta opintojen alkaessa,

3. Ohjaus- ja neuvonta opintojen aikana,

4. Ohjaus opintojen päättövaiheessa ja

5. Ohjaus- ja seurantapalvelut opintojen jälkeen.

(Vuorinen 1998, 49-51.)

Oppilaanohjauksen sisällölliset osa-alueet ovat: opiskelun ohjaukseen, kasvun ja kehityksen tukemiseen sekä urapolun rakentamisen tukemiseen. (Lairio 1999, 27.) (Van Esbroeck 2008, 38-41.)

Ohjauksen työnjako: holistisen opiskelijakeskeisen mallin mukaisesti ohjaus on kaikkia työyhteisössä toimivia koskeva tehtävä. Opettajien merkitys ohjaajina korostuu. Ohjaus on toimintaa, jossa jokaisen yksilön itsenäisyys ja yksilöllisyys huomioidaan. Oppilas ja hänen sosiaalinen ympäristönsä muodostavat ohjaustoimintojen keskuksen. Vanhemmat ovat ohjauksessa tärkeä yhteistyökumppani. (Lairio 1998, 29-30.) (Van Esbroeck 2008, 38-41.)

3.1.1. Holistinen malli

KUVIO 1, HOLISTINEN MALLI (Lairio 1998, 29-30.)

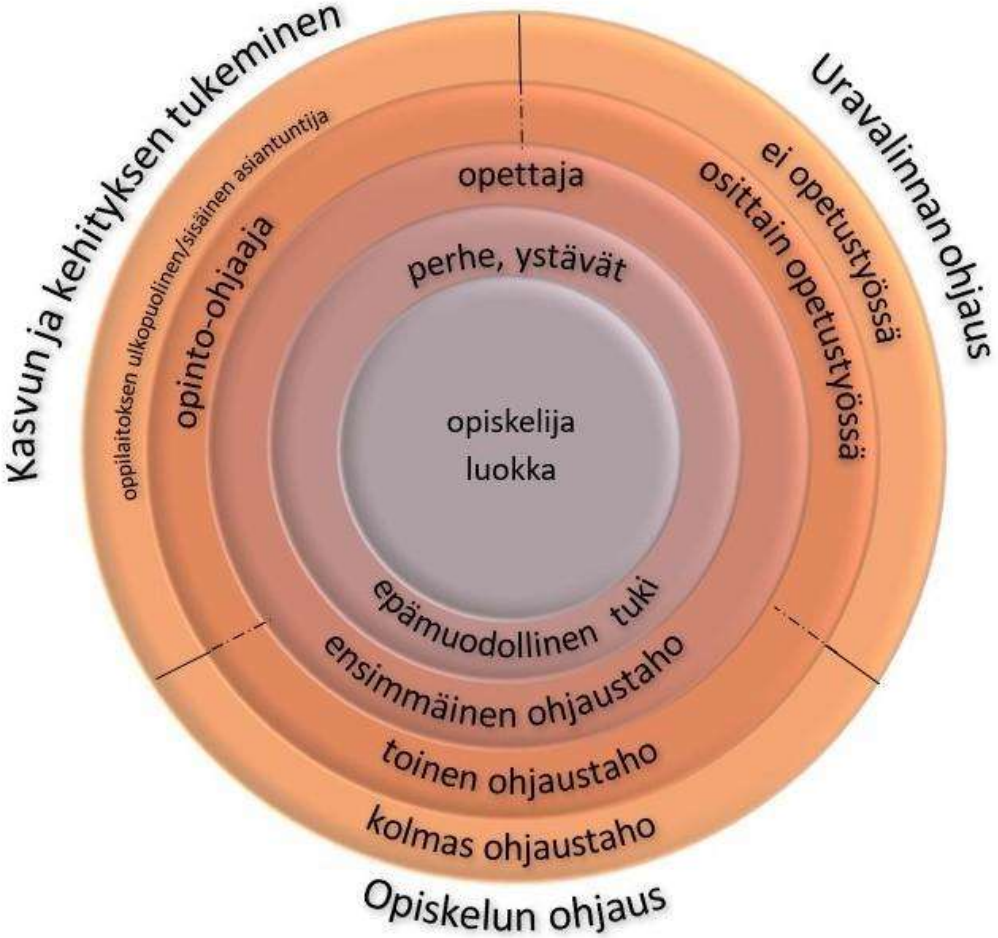

Ohjaustoiminnan ensimmäinen taso

Opettajat ja koulun johto ovat muodostavat ensimmäisen tason. He lähettävät erityistä ohjausosaamista vaativia tapauksia oppilaanohjaajan hoidettavaksi. Aineenopettajat integroivat uravalinnanohjausta omaan opetukseen ja antavat oppilaille tietoa erilaisista ura- ja koulutusmahdollisuuksista koskien omaa alaansa. Opettajat toimivat myös ongelmia ennaltaehkäisevänä tahona. (Lairio 1998, 29-30.)

Koulun johdolla on käytännön vastuu opetuksen, ohjaukseen, opiskeluhuollon ja tuen järjestämiseen liittyvistä ratkaisuista kouluyhteisössä, kaikilla vuosiluokilla ja kaikissa oppiaineissa. Tähän sisältyy myös ongelmien ennaltaehkäisy sekä kasvun ja oppimisen

esteiden tunnistaminen ja poistaminen koulun toimintatavoista. (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014, 33.) Jokaisella opettajalla on vastuu opetusryhmänsä toiminnasta, oppimisesta ja hyvinvoinnista. Opettajat vaikuttavat näihin pedagogisilla ratkaisuillaan ja ohjausotteellaan. Opettajan tehtävään kuuluu oppilaiden oppimisen, työskentelyn ja hyvinvoinnin seuraaminen ja edistäminen, jokaisen oppilaan arvostaminen ja oikeudenmukainen kohtelu, mahdollisten vaikeuksien varhainen tunnistaminen sekä oppilaiden ohjaaminen ja tukeminen. Opettaja huolehtii osaltaan siitä, että oppilaiden oikeus ohjaukseen sekä opetukselliseen ja oppilashuollollisen tukeen toteutuu. Tämä edellyttää vuorovaikutusta oppilaiden ja huoltajien kanssa, opettajien keskinäistä yhteistyötä ja erityisesti oppilashuollon henkilöstön kanssa tehtävää yhteistyötä. (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014, 33.)

Ohjaustoiminnan toinen taso

Oppilaanohjaajat muodostavat toisen ohjaustahon. Oppilaanohjaajalla on päävastuu oppilaanohjauksen käytännön järjestelyistä ja kokonaisuuden suunnittelusta. (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014, 33.) He työskentelevät läheisessä yhteistyössä aineenopettajien sekä erikoistuneiden neuvonta- ja ohjauspalveluiden edustajien kanssa. Oppilaanohjaajat ovat vastuussa yksilöllisestä uravalinnan ohjauksesta. He antavat asiantuntevaa ura- ja koulutusmahdollisuuksia koskevaa tietoutta, kehittävät systemaattisesti uranvalinnan ohjausta, kouluttavat ja motivoivat opettajia, jotka tekevät ohjaustyötä. (Lairio 1998, 29-30.)

Ohjaustoiminnan kolmas taso

Oppilaitoksen ulkopuoliset asiantuntijat työskentelevät yhteiskunnan ohjaus- ja tukipalveluissa. Heidän osaamistaan on erityistä ohjausalan asiantuntijuutta vaativien oppilaiden ohjaus. He voivat osallistua oppilaitoksen ohjaustoiminnan kehittämiseen ja henkilöstön kouluttamiseen. (Lairio 1998, 29-30.)

4. OHJAUKSEN POLKU YLÄKOULUN ERI VAIHEISSA

4.1. Nivelvaihe kuudennelta luokalta seitsemännelle luokalle

Siirtymä kuudennelta luokalta seitsemännelle vuosiluokalle tarkoittaa uuteen oppimisympäristöön, ryhmään ja aineopettajajärjestelmään sopeutumista. Oppilaan sujuvan siirtymän mahdollistamiseksi on tärkeää luoda kokemus turvallisesta ympäristöstä. Turvallisuuden tunne saadaan aikaan antamalla aikaa ryhmäyttämiselle ja ryhmäytymiselle. Nivelvaiheessa opetuksen järjestämisen kannalta tarpeellisen tiedon siirtämisen merkitys korostuu. Oppilaiden on tärkeä saada heti ensimmäisestä päivästä lähtien kokemus yläkoulun opinnoissa pärjäämisestä. Oppilaan tarvitsemat tukitoimet saadaan käyttöön heti opintojen alkaessa tiiviillä yhteistyöllä lähettävien alakoulujen ja vastaanottavan yläkoulun välillä.

TAULUKKO 1, OHJAUKSEN VUOSIKELLO 6.-7. LUOKKIEN NIVELVAIHEESSA

AIKA	OHJAUSTOIMENPITEET/MITÄ TEHDÄÄN?	VASTUUTOIMIJA/ MUUT TOIMIJAT
6. lk syksy	**Nivelvaiheyhteistyön aikataulutus** ● rehtorikokous	Ala- ja yläkoulun rehtorit, oppilaanohjaaja, koulukuraattori
	Oppilaskohtaisen tuen tarpeen arviointi ja oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevan suunnitelman päivittäminen	6. luokan luokanopettajat ja erityisopettajat, erityisluokanopettajat
	Mahdollisten lisätutkimusten/selvitysten tekeminen ennen yläkouluun siirtymistä	luokanopettajat, huoltaja, erityisopettajat, koulupsykologi, moniammatillinen yhteistyö
6. lk kevät	**Oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevien suunnitelmien siirtäminen**	luokanopettajat, erityisopettajat, erityisluokanopettajat, rehtorit
	Opetuksen kannalta välttämättömän pedagogisen tiedon siirtäminen ● yhteistyöpalaveri	ylä- ja alakoulun rehtorit, luokanopettajat, erityisopettajat, oppilaanohjaajat, koulukuraattori, kouluterveydenhoitaja, koulupsykologi
	Yläkoulun esittely ● kotiväenilta tulevien 7. luokan oppilaiden huoltajille ja nuorille ● tutustumispäivä tuleville oppilaille	oppilaanohjaaja, tukioppilaat, aineenopettajat, erityisluokanopettajat, kuraattori, rehtori,

	7. luokkalaisten oppilastietojen ajantasaisuuden varmistaminen	terveydenhoitaja koulusihteeri
	7. luokkien muodostaminen ● luokkajako, oppiainekohtaiset ryhmät ● kesän aikana muuttavat oppilaat	koulukuraattori, erityisopettajat, erityisluokanopettajat, oppilaanohjaaja, rehtori, kouluterveydenhoitaja
7. lk syksy	**7. luokkien kouluun tutustuttaminen ja ryhmäyttäminen** ● ensimmäinen koulupäivä luokanvalvojan kanssa, seiskaleirit, opon tunnit, tukioppilaiden järjestämät tapahtumat	luokanvalvojat, koulukuraattori, oppilaanohjaaja, tukioppilaiden ohjaajat, tukioppilaat
	Oppimisen ja opiskelun tuen järjestäminen ● **Oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevien suunnitelmien päivittäminen** ● ohjauksen ja tuen tarpeen kartoitus ensimmäisen jakson jälkeen	luokanvalvojat, aineenopettajat, erityisopettajat, erityisluokanopettajat oppilaanohjaaja, erityisopettajat, luokanvalvojat
	Kodin ja koulun yhteistyö yläkoulussa ● kolmikantakeskustelut ● vanhempaintoimikunnan järjestäytyminen	luokanvalvojat rehtori

4.2. Vuosiluokat 7-9: Yhteisön jäsenenä kasvaminen

Ohjauksen polku vuosiluokille 7-9 kuvaa ohjauksen toimintatapoja ja ohjauksen vastuun jakautumista eri luokka-asteilla ja nivelvaiheissa.

Yläluokilla oppilaita ohjataan edelleen kehittämään oppimaan oppimisen taitoja ja opiskeluvalmiuksiaan. Oppilaita autetaan hahmottamaan valintojen vaikutusta opintoihin ja tulevaisuuteen. Oppilaanohjauksen tehtävänä yhdessä muiden oppiaineiden kanssa on selkeyttää opiskeltavien oppiaineiden merkitystä jatko-opintojen ja työelämätaitojen kannalta sekä laajentaa oppilaiden käsityksiä työelämästä, työtehtävistä, yrittäjyydestä ja tulevaisuuden osaamistarpeista. Päävastuu oppilaanohjauksen toteuttamisesta on oppilaanohjaajalla.

Oppilaanohjauksen opetussuunnitelmassa määritellyt ohjauksen tavoitteet ja teemat ovat :

- **oppimiseen ja opiskelun ohjaamiseen liittyvät tavoitteet** (oppilaanohjauksessa T2 oppimaan oppimisen taidot, T3 elinikäinen oppiminen, T5)
- **kasvun ja kehityksen tukemiseen liittyvät tavoitteet** (oppilaanohjauksessa T1 osallisuus ja aktiivinen toiminta kouluyhteisössä, T2 oppimaan oppimisen taidot)
- **urasuunnitteluun liittyvät tavoitteet** (oppilaanohjauksessa T5 tavoitteiden asettaminen, T6 työelämään suuntautuva oppiminen, T7 työtehtävissä vaadittavat taidot, T8 koulutus-ja työelämätiedon hyödyntäminen urasuunnittelussa, T9 monikanavaiset tieto-neuvonta- ja ohjauspalvelut, T10 monikulttuurisuus ja kansainvälisyys)

Opetussuunnitelma velvoittaa näiden kolmen edellä mainitun teeman lisäksi kuvaamaan **työelämäyhteistyötä**, **monialaista verkostoyhteistyötä** sekä **kodin ja koulun välistä yhteistyötä**. (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014, 13.)

TAULUKKO 2, Ohjaus 7. luokan aikana

Ohjauksen tavoite 7. luokalla	**OHJAUKSEN TOTEUTTAMINEN SOMERON PERUSOPETUKSESSA**	**VASTUUTOIMIJA/ MUUT TOIMIJAT**
Oppimiseen ja ohjaukseen liittyvät tavoitteet: Oppimiseen ja opiskelun ohjaamiseen liittyvät tavoitteet oppilaan-ohjauksessa T2, T3, T5 Kasvun ja kehityksen tukemiseen liittyvät tavoitteet oppilaanoh-jauksessa T1,T2	Opetussuunnitelman mukaisia oppilaanohjauksen oppitunteja on 0,5 vvh seitsemännellä luokalla. Luokkaopetusta voidaan syventää pienryhmäohjauksella ja henkilökohtaisessa uraohjauksella. **Opiskelutaitojen ohjaaminen oppiaineissa** ● Oppilaita ohjataan kehittämään oppimaan oppimisen taitoja ja opiskeluvalmiuksia. Oppilaita ohjataan harjoittelemaan erilaisia opiskelustrategioita ja työskentelytaitoja. Autetaan oppilasta tunnistamaan omia vahvuuksia ja suhtautumaan itseensä positiivisesti oppijana. ● Vahvistetaan oppilaan kykyä ottaa vastuuta opinnoista ja tuetaan säännöllistä koulunkäyntiä. ● Ohjataan oppilaita asettamaan yksilöllisiä tavoitteita, ja vahvistetaan	oppilaanohjaaja aineenopettajat, erityisopettajat, erityisluokan-opettajat, koulunkäynnin-ohjaajat, oppilaanohjaaja

Urasuunnitte-luun liittyvät tavoitteet oppilaanoh-jauksessa T5, T6, T7, T8, T9,T10	tietoa oppiaineiden arvioinnista ja tavoitteista. ● Ohjataan oppilaita valitsemaan omia kiinnostuksen kohteita ja kehittymistä tukevia valinnaisaineita. ● Varmistetaan, että oppilaat ovat omaksuneet opiskelussa tarvittavat tietotekniset taidot esim. Wilman, sähköpostin, tekstinkäsittelyohjelmien ja sähköisten oppimisalustojen sekä materiaalien käytön. ● Huolehditaan opiskelun järjestämistä koskevan tarvittavan tiedon siirtymisestä alakoululta yläkoululle. ● Tarkistetaan ja päivitetään pedagogiset asiakirjat, ja järjestetään tarvittava oppimisen tuki. ● TEHO-oppilaiden kartoittaminen 7. luokan keväällä **Kasvun ja kehityksen tukeminen, itsetuntemuksen vahvistaminen ja oppilaan osallisuus** ● Perehdytetään oppilaat yläkoulun toimintatapoihin. Nivelvaiheessa oppilaat tutustutetaan yläkoulun toimintatapoihin ja toimintaympäristöön (6. lk kevät-7. lk syksy). Lukuvuoden aikana tuetaan oppilaiden valmiuksia toimia yläkoulussa ja opiskeluryhmissä. ● Tutustutetaan oppilaat ohjauksen ja oppilashuollon toimijoihin, vahvistetaan oppilaiden kykyä hakea tarvitsemaansa tukea. ● Tuetaan hyvien vuorovaikutustaitojen kehittymistä ryhmässä ja yksin toimimiseen. ● Tutustetaan oppilaat koulussamme ja vapaa-ajalla oleviin erilaisiin vaikuttamistapoihin esim. oppilaskuntaan, tukioppilastoimintaan ja nuorisovaltuustoon. Kannustetaan oppilaita osallistumaan vaikuttamiseen ja yhteisölliseen toimintaan.	rehtorit, erityisopettajat erityisopettajat, aineenopettajat oppilaanohjaajat yhteistyössä opiskeluhuollon toimijoiden ja luokanvalvojien kanssa luokanvalvojat, aineenopettajat, koulunkäynnin-ohjaajat, oppilaanohjaajat, koulukuraattori, tukioppilaat, erityisopettajat, rehtori, erityisluokanopettajat

	Kodin ja koulun välinen yhteistyö oppilaan koulunkäynnin tukena ● Kaikkien aineiden opettajat tiedottavat oman aineeseen liittyen koulun yhteisten käytänteiden mukaisesti esim. Wilman kautta ja vanhempainilloissa. ● Jokaiselle vanhemmalle tarjotaan mahdollisuus keskustella lapsen asioista henkilökohtaisesti vähintään kerran lukuvuodessa. Oppilaskohtaista tukea saavien oppilaiden huoltajat tavataan kahdesti vuodessa ja asiakirjaa päivitetään tuen tarpeen mukaan. **Työelämään suuntaava oppiminen** ● Edistetään ammatillista kypsymistä käsittelemällä eri aineiden tunneilla eri alojen työmahdollisuuksia ja tekemällä vierailuja työpaikoille.	aineenopettajat, erityisluokanopettajat luokanvalvojat, erityisopettaja, erityisluokanopettajat aineenopettajat, oppilaanohjaaja

TAULUKKO 3, Ohjaus 8. luokan aikana

Ohjauksen tavoite 8. luokalla **Oppimiseen ja ohjaukseen liittyvät tavoitteet:** Oppimiseen ja opiskelun ohjaukseen liittyvät tavoitteet oppilaan-ohjauksessa T2, T3, T5 Kasvun ja kehityksen tukemiseen liittyvät tavoitteet oppilaan-ohjauksessa T1,T2	**OHJAUKSEN TOTEUTTAMINEN SOMERON PERUSOPETUKSESSA** Opetussuunnitelman mukaisia oppilaanohjauksen oppitunteja on 0,5 vvh kahdeksannella luokalla. Luokkaopetusta voidaan syventää pienryhmäohjauksella ja henkilökohtaisessa uraohjauksella. **Opiskelutaitojen ohjaaminen oppiaineissa** ● Mahdollistetaan oppilaille oppimaan oppimisen taitojen soveltaminen eri oppiaineissa ja tilanteissa ja tuetaan taitojen kehittymistä. ● Ohjataan opiskelumenetelmien ja opiskelustrategioiden soveltamisessa eri oppiaineissa. Tavoitteena on oppilaan tietoisuus itselleen sopivista menetelmistä ja niiden soveltuvuudesta eri aineiden opiskeluun.	**VASTUUTOIMIJA /MUUT TOIMIJAT** oppilaanohjaaja aineenopettajat, oppilaanohjaaja erityisopettajat, koulunkäynnin-ohjaajat, erityisluokanopettajat

Urasuunnittelu liittyvät tavoitteet oppilaanohjauksessa T5, T6, T7, T8, T9,T10	• Oppilaita ohjataan omien oppimistavoitteiden asettamiseen sekä tavoitteiden ja oman oppimisen arviointiin. • Vahvistetaan oppilaan kiinnostusta itsearvioititaitojen kehittämiseen käymällä arviointikeskusteluja ja antamalla mahdollisuuksia itsearviointiin. • Päivitetään pedagogiset asiakirjat, arvioidaan oppilaan tuen riittävyyttä säännöllisesti ja pidetään tukitoimet ajantasaisina käymällä säännöllisesti keskusteluja tukitoimien riittävyydestä oppilaan ja huoltajien kanssa. **Kasvun ja kehityksen tukeminen, itsetuntemuksen vahvistaminen ja osallisuus** • Vahvistetaan oppilaan kykyä tehdä itseään koskevia päätöksiä, oman oppimisen arviointia ja vastuunottokykyä. • Tuetaan oppilaan elämänhallinnan taitojen kehittymistä ohjaamalla huomaamaan omien tekojen ja valintojen seurausten tunnistamiseen itselle ja ympäristölle. • Vahvistetaan oppilaiden kiinnostusta yhteisiin asioihin ja ohjataan huomaamaan erilaisia tapoja vaikuttaa yhteisiin asioihin. Kannustetaan oppilaita osallistumaan oppilaskunta- ja tukioppilastoimintaan sekä harrastus- ja kerhotoimintaan ja tuetaan löytämään omat kiinnostuksen kohteet ja vahvuudet. • Suunnitellaan yhteistyössä oppilaiden kanssa erilaisia tilaisuuksia tapahtumia ja monialaisia oppimiskokonaisuuksia, joissa oppilailla on mahdollisuus	luokanvalvoja, erityisopettajat, erityisluokan-opettajat, aineenopettajat luokanvalvojat, aineenopettajat, koulunkäynnin-ohjaajat, koulukuraattori, erityisopettajat, oppilaanohjaaja, erityisluokanopettajat

	kulttuurisen osaamisen kehittämiseen, vuorovaikutukseen ja ilmaisuun.	
	Työelämään suuntaava oppiminen	
	● Eri oppiaineissa huomioidaan oppiaineen tietojen ja taitojen kytkeytyminen eri työtehtäviin ja ammattialoihin.	aineenopettajat, oppilaanohjaaja
	● Luodaan oppilaille mahdollisuuksia kriittiseen tiedonhankintaan ja tuottamisen monipuolisesti eri kanavia hyödyntäen.	
	● Mahdollistetaan tutustumiset eri aloihin, ammatteihin ja yrittäjyyteen esim. TET-jaksojen ja vierailujen avulla. 8. luokan oppilailla on opetussuunnitelman mukaista työelämään tutustumista vähintään neljä päivää.	oppilaanohjaaja
	Urasuunnitteluun ja jatko-opintoihin liittyvä ohjaus	
	● Viritetään oppilaiden kiinnostusta omaa tulevaisuutta kohtaan. Ohjataan oivaltamaan omien valintojen merkitys ura- ja koulutussuunnittelussa.	oppilaanohjaajat
	● Kartoitetaan oppimisen tukea tarvitsevien oppilaiden osalta tarve aloittaa jatko-opintoihin liittyvä henkilökohtainen ohjaus.	erityisopettajat, erityisluokan-opettajat, oppilaanohjaaja
	● 8. luokalla terveystarkastuksessa otetaan kantaa ammatinvalintaan vaikuttaviin terveydellisiin tekijöihin. Hoitavat tahot ottavat kantaa ammatinvalintaan vaikuttaviin terveydellisiin tekijöihin.	koululääkäri, kouluterveyden-hoitaja, erikoissairaanhoito
	Kodin ja koulun välinen yhteistyö oppilaan koulunkäynnin tukemisessa	
	● Kaikissa oppiaineissa huolehditaan tiedottamisesta koulun käytännön mukaisesti (mm. Wilma, kotiväenillat, koulun kotisivut).	aineenopettajat, erityisluokan-opettajat, erityisopettajat, oppilaanohjaaja

	• Käydään opetussuunnitelman mukaisesti kolmikantakeskustelu oppilaan ja huoltajan kanssa. • Käydään keskusteluja huoltajan kanssa oppilaan jatko-opintoihin liittyen. • Koulu tekee yhteistyötä vanhempaintoimikunnan kanssa oppilaiden opiskelun tukemiseksi ja oppimisympäristön kehittämiseksi.	luokanvalvojat, erityisluokanopettajat oppilaanohjaaja, erityisluokanopettajat rehtori

TAULUKKO 4, Ohjaus 9. luokan aikana

Ohjauksen tavoite **9. luokalla**	**OHJAUKSEN TOTEUTTAMINEN SOMERON PERUSOPETUKSESSA**	**VASTUUTOIMIJA/ MUUT TOIMIJAT**
Oppimiseen ja ohjaukseen liittyvät tavoitteet:	Opetussuunnitelman mukaisia oppilaanohjauksen oppitunteja on 1 vvh seitsemännellä luokalla. Luokkaopetusta voidaan syventää pienryhmäohjauksella ja henkilökohtaisella uraohjauksella.	oppilaanohjaaja
Oppimiseen ja opiskelun ohjaamiseen liittyvät tavoitteet oppilaanohjauksessa T2, T3, T5	**Opiskelutaitojen ohjaaminen oppiaineissa** • Ohjataan opiskelumenetelmien ja opiskelustrategioiden soveltamisessa eri oppiaineissa. Tavoitteena on oppilaan tietoisuus itselleen sopivista menetelmistä ja niiden soveltuvuudesta eri aineiden opiskeluun.	aineenopettajat, erityisopettajat, oppilaanohjaaja, koulunkäynnin-ohjaajat, erityisluokanopettajat
Kasvun ja kehityksen tukemiseen liittyvät tavoitteet oppilaanohjauksessa T1,T2	• Oppilaita ohjataan omien oppimistavoitteiden asettamiseen sekä tavoitteiden ja oman oppimisen arviointiin.	
Urasuunnitteluun liittyvät tavoitteet oppilaanohjauksessa T5, T6, T7, T8, T9,T10	• Päivitetään oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevan suunnitelma, arvioidaan oppilaan tuen riittävyyttä säännöllisesti ja pidetään tukitoimet ajantasaisina. Varmistetaan peruskoulun oppimäärän loppuun saattaminen käyttäen tarvittavia tukimuotoja.	luokanvalvojat, erityisopettajat, aineenopettajat, erityisluokanopettajat

	Kasvun ja kehityksen tukeminen, itsetuntemuksen vahvistaminen ja oppilaan osallisuus ● Tuetaan oppilasta realistisen minäkäsityksen muodostamisessa (käsitys omista tiedoista, taidoista ja kyvyistä). ● Tuetaan oppilasta ottamaan vastuu omista opinnoista, valinnoista ja peruskoulun loppuun saattamisesta. ● Vahvistetaan oppilaan kykyä tehdä itseä koskevia valintoja. Autetaan ymmärtämään omiin valintoihin sitoutumisen merkitys tulevaisuuden kannalta. Annettaan oppilaalle eväitä selviytyä muuttuvista elämäntilanteista ja koulutuksen ja työurien siirtymistä.	luokanvalvojat, aineenopettajat, erityisluokan-opettajat, erityisopettajat, oppilaanohjaaja, koulukuraattori, rehtorit. koulunkäynninoh-jaajat
	● Ohjataan oppilasta ottamaan osaa koulun yhteiseen toimintaan, suunnitteluun ja päätöksentekoon osallistumalla oppilaskunta- ja tukioppilastoimintaan sekä yhteisten tilaisuuksien ja tapahtumien suunnitteluun ja toteutukseen. Ohjataan oppilasta osallistumaan harrastus- ja kerhotoimintaan.	aineenopettajat, erityisopettajat, erityisluokanopettaja, oppilaskunnan ohjaaja, oppilaanohjaaja, koulunkäynnin ohjaajat, koulukuraattori, rehtori
	Työelämään suuntaava oppiminen ● Eri oppiaineiden tunneilla keskustellaan oppiaineen tietojen ja taitojen kytkeytymisestä työelämään ja jatko-opintoihin.	aineenopettajat, oppilaanohjaaja, erityisluokanopettajat
	● Ohjataan oppilaita käyttämään ja hyödyntämään erilaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita sekä arvioimaan tietoa kriittisesti.	
	● Laajennetaan oppilaiden käsityksiä työelämästä, työtehtävistä, yrittäjyydestä ja tulevaisuuden osaamistarpeesta esim. TET-järjestelyillä ja vierailemalla erilaisilla työpaikoilla sekä osallistumalla Yrityskylä-oppimiskokonaisuuteen. 9. luokan oppilailla on opetussuunnitelman mukaista työelämään tutustumista vähintään viisi päivää.	oppilaanohjaaja, yritykset, oppilaitokset, aineenopettajat, luokanvalvojat

	Urasuunnitteluun ja jatko-opintoihin liittyvä ohjaus ● Tarjotaan oppilaille tietoa ja tutustumismahdollisuuksia peruskoulun jälkeisiin koulutus- ja opiskeluvaihtoehtoihin.	oppilaanohjaaja, erityisluokan-opettajat, oppilaitokset
	● Vahvistetaan oppilaan oma-aloitteisuutta ja toimijuutta uravalintoja koskevassa päätöksenteossa. Ohjataan oppilasta jatko-opintosuunnitelman tekemisessä ja jatko-opintoihin hakemisessa. Käydään oppilaan kanssa ohjauskeskusteluja ja tarvittaessa huoltajan kanssa koskien oppilaan jatko-opiskelusuunnitelmia.	oppilaanohjaaja
	● Varmistetaan oppilaan sujuva siirtymä jatko-opintoihin valmistelemalla tietojen siirtoon liittyvät pedagogiset asiakirjat yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa.	luokanvalvojat, aineenopettajat, oppilaanohjaaja, erityisopettajat, erityisluokanopettajat
	Kodin ja koulun välinen yhteistyö oppilaan koulunkäynnin tukena ● Kaikissa oppiaineissa huolehditaan tiedottamisesta koulun käytännön mukaisesti (mm. Wilma, kotiväenillat, koulun kotisivut).	aineenopettajat, erityisluokan-opettajat, koulukuraattori, oppilaanohjaaja, rehtori
	● Käydään opetussuunnitelman mukaisesti kolmikantaneuvottelu ja arviointikeskustelu oppilaan ja huoltajan kanssa.	luokanvalvojat, erityisluokanopettajat
	● Tehdään yhteistyötä huoltajan kanssa liittyen oppilaan jatko-opintoihin.	oppilaanohjaaja
	● Koulu tekee yhteistyötä vanhempaintoimikunnan kanssa oppilaiden opiskelun tukemiseksi ja oppimisympäristön kehittämiseksi.	rehtori

4.2.1. Nivelvaihe yhdeksänneltä luokalta jatko-opintoihin

Oppilaiden opintojen sujuvuutta nivelvaiheissa edistetään perusopetuksen aikana ja jatko-opintoihin siirryttäessä opettajien välisellä ja oppilaanohjaajien keskinäisellä sekä tarvittaessa moniammatillisella yhteistyöllä. Opettajat hyödyntävät työssään ajantasaista tietoa jatko-opinnoista, työelämästä ja työtehtävistä sekä niissä tapahtuvista muutoksista. (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014, 442.)

Jatko-ohjaus perusopetuksen jälkeisiin opintoihin

Ohjattaessa oppilasta jatko-opintoihin otetaan huomioon yksilön itsetuntemus, persoonallisuus, arvot, kiinnostuksen kohteet, osaaminen sekä vallitseva elämäntilanne. Oppilaanohjaaja tuo oppilaan tietoisuuteen yhdessä muiden opettajien kanssa koulutusvaihtoehtoja, reittejä ja työelämän vaihtoehtoja. Tulevaisuusohjauksen menetelmien kautta nostetaan esiin työelämän muutosta ja globaaleja trendejä.

Tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus

Oppilaalla, joka tarvitsee perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää tukea, on oikeus saada oppilaanohjauksen lisäksi tarpeidensa mukaista tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta vuosiluokilla 8 ja 9. Tehostetussa henkilökohtaisessa oppilaanohjauksessa painopisteenä on oppilaan jatko-opintovalmiuksien kehittäminen sekä ohjaaminen oppilaalle sopiviin jatko-opintoihin. Tavoitteena on, että jokaiselle oppilaalle löytyy jatko-opiskelupaikka, jossa oppilas jatkaa oppivelvollisuuden suorittamista perusopetuksen jälkeen. (LIITE 1 Muutosmääräykseen Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 muutokset koskien opetuksen järjestäjän ohjaussuunnitelmaa sekä oppilaanohjausta). (Perusopetuslaki 1216/2020 11 a §).)

Tehostetussa henkilökohtaisessa oppilaanohjauksessa oppilaalle annetaan henkilökohtaista ja muuta oppilaanohjausta sekä laaditaan henkilökohtainen jatko-opintosuunnitelma. Henkilökohtaiseen jatkoopintosuunnitelmaan kirjataan oppilaan vahvuuksia sekä tavoitteita siirtymisestä perusopetuksen jälkeisiin opintoihin. Näitä vahvistetaan suunnitelmallisesti oppilaan yksilölliset lähtökohdat ja tarpeet huomioiden. Oppimisen ja koulunkäynnin tukea tarvitsevan oppilaan kohdalla jatko-opintoihin liittyvä ohjaus aloitetaan riittävän varhain. Suunnittelussa otetaan huomioon oppilaan yksilölliset

taipumukset, oppimisen ja opiskelun tuen tarve ja koulutuksen mahdollistamat työllistymisnäkymät. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen tarjotaan mahdollisuuksia tutustua oppilaalle soveltuviin perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintomahdollisuuksiin. Oppilaalle ja huoltajalle annetaan riittävästi tietoa oppimisen ja opiskelun tuen jatkumisen mahdollisuuksista perusopetuksen jälkeisissä opinnoissa sekä tarvittaessa muista tukimuodoista. (LIITE 1 Muutosmääräykseen Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 muutokset koskien opetuksen järjestäjän ohjaussuunnitelmaa sekä oppilaanohjausta). (Perusopetuslaki 1216/2020 11 a §).

Oppilaanohjaaja arvioi tehostetun yksilöllisen ohjauksen tarvetta 7. ja 8. luokan päättyessä. 8. luokkalaisten tehostetun tuen tarvetta arvioitaessa otetaan huomioon oppilaan aikaisempi oppimishistoria ja nykyinen elämäntilanne. Oppimista tarkastellaan oppimistulosten, oppimisen tuen tarpeen ja omaan identiteetin muodostamiseen liittyvien haasteiden kautta. 9. luokkalaisten tehostetun tuen tarvetta arvioitaessa korostuu edellä mainittujen seikkojen lisäksi ammatinvalintavarmuus/urasuunnittelutaidot. Kaikille tehostetun ja erityisen tuen oppilaille tarjotaan henkilökohtaista yksilöllistä tukea ja heille laaditaan jatko-opiskelusuunnitelma. Jatko-opiskelusuunnitelmaa tehtäessä huomioidaan oppilaan elämäntilanne ja sitä täydennetään sekä tarkistetaan tarvittaessa. Tehostettua yksilöllistä ohjausta antavat oppilaanohjaaja, erityisopettaja ja opettajat. Tehostetun oppilaanohjauksen asiakkaiden kohdalla alkuvaiheessa aloitettu koulun ja kodin välisen yhteistyön merkitys korostuu. Työtä tehdään moniammatillisena koulun sisäisenä ja ulkoisena yhteistyönä, jossa jokainen ammattilainen vastaa oppilaan tukemisesta oman ammattiroolin kautta.

TAULUKKO 5, OHJAUKSEN VUOSIKELLO NIVELVAIHEESSA 9. LUOKALTA JATKO-OPINTOIHIN

AIKA	OHJAUSTOIMENPITEET/MITÄ TEHDÄÄN?	VASTUUTOIMIJA/ MUUT TOIMIJAT
8. luokka kevät	**Henkilökohtainen uraohjaus** ● Kartoitetaan ne oppilaan, joilla on tuen tarvetta jatko-opintojen suunnittelua varten. ● Henkilökohtaiset uraohjauskeskustelut alkavat.	oppilaanohjaaja, erityisopettajat oppilaanohjaaja

	● mahdolliset huoltajapalaverit erityisluokassa opiskelevien oppilaiden huoltajille koskien jatko-opintoja	oppilaanohjaaja, erityisluokan-opettajat
	Työelämä ja jatko-opinnot tutuksi ● TET-jakso, opintokäynnit työpaikoille, ammattilaisten vierailut oppitunneilla ● ammatilliset oppilaitokset vierailevat koulussa, koulutusaloihin tutustuminen	oppilaanohjaaja, aineenopettajat, oppilaitokset, eri työpaikat
9. luokka syksy	**Henkilökohtainen uraohjaus** ● henkilökohtaiset urakeskustelut kaikkien päättöluokkalaisten kanssa (kirjataan Wilmaan) ● jatko-opinnoissa ja ammatinvalinnassa huomioitavien erityistarpeiden kartoitus ● koulutuskokeilut/tutustumiset ● mahdolliset 9. luokan oppilaiden huoltajapalaverit	oppilaanohjaaja oppilaanohjaaja, erityisopettajat, erityisluokan-opettajat, koulupsykologi, terveydenhoitaja oppilaanohjaaja, erityisluokan-opettajat
	Työelämään tutustuminen ● TET-jakso, opintokäynnit työpaikoille, ammattilaisen vierailut oppitunneille, ammattilaisen haastattelut	erityisluokan-opettajat, erityisluokan koulunkäynnin-ohjaajat, oppilaanohjaaja, aineenopettajat, työpaikat
	Koulutusvaihtoehtoihin tutustuminen ● tutustumiskäynnit lähialueen perusopetuksen jälkeisen koulutuksen vaihtoehtoihin ● oppilaiden yksittäiset tutustumiset eri oppilaitoksiin ● maatalousalan tutustuminen valinnaisaineryhmän oppilaille ja alasta	oppilaanohjaaja, eri oppilaitokset

	kiinnostuneille 9. luokan oppilaille	
	Yhteishaku ja valintaperusteet tutuksi oppilaille ja huoltajille ● yhteishaun aikatauluihin, valintaperusteisiin ja hakumenettelyyn tutustuminen oppitunneilla ● jatko-opiskelumessut huoltajille ja nuorille	oppilaanohjaaja, lähialueen oppilaitokset
9. luokka kevät	**Oppilaan jatko-opintosuunnitelman tekeminen** ● viimeiset henkilökohtaiset uraohjauskeskustelut päättöluokkalaisten kanssa ● tarvittavat palaverit huoltajien kanssa koskien jatko-opintoja ● oppilaiden henkilökohtaiset tutustumiset oppilaitoksiin/koulutuskokeilut	oppilaanohjaaja oppilaanohjaaja oppilaanohjaaja, erityisluokan-opettajat, eri oppilaitokset
	Jatkokoulutukseen hakeminen, yhteishaku ● oppilastietojen päivittäminen Primukseen ja rekisteritietojen tarkistaminen Koskesta ● yhteishaku: toisen asteen koulutus, erityisopetuksena järjestettävä ammatillinen koulutus, perusopetuksen jälkeinen valmistava koulutus, haku muihin koulutuksiin ● huoltajan kuuleminen yhteishaussa ● hakemuksiin liittyvät lausunnot ● tarvittaessa väliarviointi jatko-opintoihin hakemista varten ● pääsykokeisiin valmistautuminen	koulusihteeri, oppilaanohjaaja oppilaanohjaaja oppilaanohjaaja aineenopettajat, erityisopettajat, erityisluokan-opettajat, koulupsykologi aineenopettajat oppilaanohjaaja

	● ohjeistus kesäajalle ○ valintojen aikataulu, ○ opiskelupaikan vastaanottaminen ○ jatkuvan haun tekeminen	
	Valmistautuminen jatko-opintojen aloittamiseen syksyllä ● itseluottamuksen tukeminen ● aineenvalintakorttien/pohjatietolomakkeiden täyttäminen/ainevalintojen tekeminen Wilmaan ● valmistellaan koulutuksen järjestämisen kannalta tarpeellisen tiedon siirtäminen jatko-opiskelupaikkaan valintojen vahvistuttua yhteistyössä huoltajan kanssa ● päättöarviointi	aineenopettaja, erityisopettajat, koulunkäynnin-ohjaajat, oppilaanohjaaja oppilaanohjaaja oppilaanohjaaja, erityisopettajat aineenopettajat, erityisluokan-opettajat
Kesäkuu	**Ohjaus yhteishaun opiskelijavalintojen selvittyä** ● yhteishaun valintatulosten julkistus ● ohjaus ilman opiskelupaikkaa oleville, valmistavien koulutusten haku, jatkuva haku ● opiskelupaikkojen tiedustelu varasijalle jääneille ● kesällä lisäohjausta tarvitsevien oppilaiden ohjaus etsivään nuorisotyöhön ● oppilaiden jatko-opiskelupaikan vastaanoton seuraaminen	oph, oppilaitokset oppilaanohjaaja, etsivä nuorisotyöntekijä
9. luokan jälkeinen syksy	**Sijoittumisen seuranta ja jatko-ohjaus** ● keväällä lähteneiden oppilaiden sijoittumistietojen seuraaminen seurantapäivään	oppilaanohjaaja, toisen asteen oppilaitokset

	saakka	
	● koulutuksen kannalta tarvittavan tiedon siirtymisen varmistaminen vastaanottavista oppilaitoksista	oppilaanohjaaja, erityisopettajat, toisen asteen oppilaitokset
	● ilman koulutuspaikkaa olevien ohjaaminen jatko-opintoihin	oppilaanohjaaja, etsivä nuorisotyöntekijä
	● sivistysjohtajan ja rehtorin tiedottaminen keväällä perusopetuksesta valmistuneiden oppivelvollisten sijoittumisesta	oppilaanohjaaja, rehtori, sivistysjohtaja

5. OPPILAANOHJAUKSEN TYÖN- JA VASTUUNJAKO

Rehtori:

- luo ohjauksen toimintamahdollisuudet ja huolehtii ohjaustyötä tekevien ohjausresurssin riittävyydestä
- osallistuu tarvittaessa ohjauksen suunnitteluun ja tekee yhteistyötä ohjaustyötä tekevien kanssa
- pitää huolen, että oppilaiden oikeus henkilökohtaiseen ohjaukseen on taattu
- on vastuussa koulun opiskeluhuoltotyöstä ja osallistuu tarvittaessa/kutsuttaessa yksilökohtaisiin opiskelijahuoltopalavereihin
- vastaa koulun lukuvuosisuunnitelmasta
- päättää vuosittain toteutuvista valinnaisaineryhmistä ja laatii lukujärjestykset
- vahvistaa luokkajaot ja tekee luokkasiirrot tarvittaessa
- käsittelee ja päättää yli kolmen päivän poissaololupa-anomukset
- osallistuu ohjaushenkilöstön ja huoltajien kanssa niiden opiskelijoiden ohjaukseen, joilla on erityisiä vaikeuksia oppimisessa ja huolestuttavia vaikeuksia suorittaa perusopetus
- vastaa ryhmäkohtaisen ja oppilaskohtaisen tuen järjestämisestä
- huolehtii ja järjestää perusopetuksen nivelvaiheessa tarvittavan tiedon siirtymisen alakoulusta yläkouluun
- mahdollistaa työelämään tutustumisjaksot oppilaille (TET)
- tiedottaa yhteisöllisen opiskeluhuoltoryhmän työstä opettajakunnalle

Koulusihteeri:

- huolehtii koulun oppilashallintojärjestelmästä, kuten oppilasrekisteristä ja oppilastietojen/arvosanojen siirrosta yhteishakurekisteriin
- neuvoo oppilaita koulumatka-asioissa ja esimerkiksi koulutapaturmiin liittyvissä vakuutusasioissa

Oppilaanohjaaja

- on päävastuussa oppilaanohjauksen suunnittelusta ja koulukohtaisen opetussuunnitelman laatimisesta
- toimii ohjauksen konsultoivana asiantuntijana
- vastaa ohjauksellisesta tiedottamisesta ja yhteydenpidosta koulun sisällä
- pitää opetussuunnitelma mukaiset oppilaanohjauksen oppitunnit sekä antaa yksilö- ja ryhmäohjausta
- osallistuu oppilaiden psykososiaaliseen ohjaamiseen, seuraa heidän opintomenestystään, koulunkäyntiä yleisesti sekä oppilaan hyvinvointia yhteistyössä luokanvalvojien, aineenopettajien ja opiskeluhuoltoon kuuluvien henkilöiden kanssa
- huolehtii oppilaiden ammatinvalinnan/urasuunnittelusta ja jatko-opintoihin ohjaamisesta sekä yhteisvalintaprosessista tiedottamisesta
- tiedottaa huoltajille Wilman välityksellä vanhempainilloista mm. yhteishaun toteuttamisesta, kouluvierailuista ja hakuaikatauluista
- ohjaa ja tukee oppilaita ja vastaa tiedon siirrosta koulutuksen nivelvaiheessa perusopetuksesta jatko-opintoihin siirryttäessä yhdessä muiden opiskeluhuollon toimijoiden kanssa
- vastaa tehostetun yksilöllisen ohjauksen suunnittelusta, organisoinnista ja

seuraamisesta oppilaitoksessa

- antaa tehostettua yksilöllistä ohjausta (TEHO)
- osallistuu yhteisölliseen opiskeluhuoltotyöhön
- osallistuu tarvittaessa yksilölliseen opiskeluhuoltotyöhön moniammatillisessa yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa
- pitää yhteyttä oppilaiden tuen järjestelmien ja huoltajien kanssa
- tekee yhteistyötä rehtorin kanssa valinnaisaineiden valintaan liittyvissä asioissa
- ottaa uudet oppilaat vastaan ja tekee yhteistyötä alakoulujen kanssa
- tekee uudet alkavat luokat rehtorin antamien ohjeiden ja nivelvaiheyhteistyön pohjalta yhdessä laaja-alaisen erityisopettajan, kuraattorin ja terveydenhoitajan kanssa
- tekee yhteistyötä luokanvalvojien, erityisluokanopettajien ja erityisopettajien kanssa tuen tarpeessa olevien oppilaiden nivelvaiheiden sujuvoittamiseksi
- tekee tarvittaessa tiivistä nivelvaiheyhteistyötä perheen ja oppilaitosten kanssa maahanmuuttajataustaisen nuoren jatko-opintojen sujumisen turvaamiseksi
- suunnittelee ja järjestää TET-jaksot
- suunnittelee sekä järjestää opinto- ja tutustumiskäyntejä
- kehittää yrittäjyyskasvatusta ja tekee yhteistyötä Someron kaupungin elinkeinotoimen, yrittäjien sekä työelämän edustajien kanssa
- tekee yhteistyötä perusopetuksen, toisen asteen, korkea-asteen ja vapaaehtoisen sivistystyön oppilaitosten kanssa
- osallistuu valvontoihin

Luokanvalvoja:

- osallistuu valvontaluokkansa ryhmäyttämiseen ja luo positiivista yhteishenkeä luokkaan
- tutustuttaa valvontaluokan oppilaat koulun toimintaan ja sääntöihin
- on luokalleen se aikuinen, joka huolehtii yksittäisen oppilaan ja koko luokan jokapäiväisen koulunkäynnin sujumisesta
- tekee erityisopettajan kanssa tuen tarpeen arvioinnin ja osallistuu oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevan suunnitelman tekemiseen
- on säännöllisesti yhteydessä huoltajiin oppilaiden koulunkäynnin edistymisestä
- pitää kolmikantakeskustelun tarvittaessa nuoren ja huoltajan kanssa
- osallistuu valvontoihin
- seuraa oppilaan menestystä yhdessä aineenopettajien kanssa
- kontrolloi ja selvittää oppilaiden poissaolot
- huolehtii koulun asioiden tiedottamisesta oppilaille ja tarvittaessa koteihin
- huolehtii, että oppilaiden rangaistukset tulee suoritettua
- tekee yhteistyötä rehtorin, oppilaanohjaajan, erityisopettajan, erityisluokanopettajan ja opiskeluhuoltohenkilöstön kanssa luokkansa oppilaisiin liittyvissä asioissa
- kutsuu tarvittaessa koolle yksilökohtaisen opiskeluhuollon palaverin
- voi antaa luvan enintään kolmen päivän poissaoloon

Aineenopettaja:

- on yksi aikuinen, joka kasvattaa, kuuntelee, kunnioittaa ja tukee oppilasta koulupäivän aikana
- huolehtii oman oppiaineensa opiskelutekniikan ohjaamisesta, monipuolisesta, kielitietoisesta ja ryhmän tarpeet huomioon ottavasta opetuksesta
- selventää oppiaineen tavoitteet ja arvioinin vähintään joka lukuvuoden alussa
- testaa säännöllisesti oppilaiden opintomenestystä ja antaa palautetta kehittymistä
- tekee yhteistyötä luokanvalvojan, erityisopettajan, erityisluokanopettajan ja opiskeluhuoltohenkilöstön kanssa mm. tuen määrän riittävyyden arvioinnissa
- arvioi oppilaan menestymistä
- huolehtii, että heikosta opintomenestyksestä tiedotetaan kotiin kirjallisesti tai Wilman kautta
- informoi luokanvalvojaa ja oppilaanohjaajaa opintomenestymisen tai hyvinvoinnin muutoksista
- vastaa oman oppiaineensa osalta ryhmäkohtaisen tuen suunnittelusta, toteutuksesta ja arvioinnista sekä oppilaskohtaisen tuen suunnittelusta, toteutuksesta ja arvioinnista
- huolehtii, että luokanvalvoja on tietoinen oppilaalle annetusta rangaistuksesta
- merkitsee Wilmaan myöhästymiset, poissaolot ja muut erityiset huomiot esim. myönteiset palautteet
- vastaa kiusaamisasioiden selvittelemisestä opetusryhmässään ja/tai vie asian KiVa-tiimin/opiskeluhuoltotyöntekijöiden ja/tai rehtorin hoidettavaksi

Erityisopettaja:

- antaa erityisopetusta oppilaalle, jolla on oppimis-, keskittymis-, ja/tai sopeutumisvaikeuksia ja joka tarvitsee tukea oppimiseen ja opiskeluun sekä oppimisvalmiuksiensa parantamiseen

- suunnittelee, toteuttaa ja arvioi ryhmäkohtaisia tukitoimia yhdessä aineenopettajan kanssa

- osallistuu oppilaskohtaisen tuen arviointiin ja oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevan suunnitelman laatimiseen yhdessä oppilaan, huoltajan, luokanvalvojan ja aineenopettajan sekä tarvittaessa muiden asiantuntijoiden kanssa

- tekee oppimiseen liittyviä seulontatestejä

- kuuluu koulun yhteisölliseen opiskeluhuoltoryhmään ja osallistuu tarvittaessa/kutsuttaessa yksilökohtaisiin opiskeluhuoltopalavereihin

- osallistuu nivelvaiheeseen alakoulusta yläkouluun ja yläkoulusta jatko-opintoihin

- on mukana muodostamassa opetusryhmiä sekä tiedottaa luokanvalvojia opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömistä asioista liittyen oppimiseen ja oppimisen tukeen

Erityisluokanopettaja:

- antaa opetusta erityisluokassa ja antaa opettamiensa aineiden arvosanat

- toimii erityisluokan luokanvalvojana

- antaa erityisopetusta oppilaalle, jolla on oppimis-, keskittymis- ja/tai sopeutumisvaikeuksia ja joka tarvitsee tukea oppimiseen ja opiskeluun sekä oppimisvalmiuksiensa parantamiseen

- antaa samanaikaisopetusta aineenopettajan kanssa yleisopetuksen ryhmässä

- arvioi, suunnittelee ja toteuttaa oppilaskohtaisia tukitoimia yhdessä oppilaan ja huoltajan sekä tarvittaessa muiden asiantuntijoiden kanssa

- laatii oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevan suunnitelman yhdessä oppilaan ja huoltajan sekä tarvittaessa aineenopettajan ja tarvittaessa muiden asiantuntijoiden kanssa

- tekee arvion tukitoimista, kuulee oppilasta ja huoltajaa, opastaa hallinnollisen päätöksen hakemisessa ja tekee tarvittavat muutokset tuen asiakirjaan

- tekee yhteistyötä ja on yhteydessä oppilaan koulun ulkopuolisiin yhteistyötahoihin

- osallistuu tarvittaessa yhteisöllisen opiskeluhuoltoryhmän työskentelyyn ja yksilölliseen oppilashuoltoon

- ohjaa oppilasta jatko-opintoihin yhteistyössä oppilaanohjaajan ja muiden asiantuntijoiden kanssa

- osallistuu TET-järjestelyihin yhteistyössä oppilaanohjaajan kanssa ja tarvittaessa sopii ylimääräisistä työelämään tutustumispäivistä tai jaksoista

- suunnittelee ja toteuttaa jatko-opiskelupaikkoihin tutustumisia/koulutuskokeiluja yhteistyössä oppilaanohjaajan sekä huoltajien kanssa

- huolehtii, että tuen asiakirjat ja asiantuntijalausunnot ovat ajan tasalla yhteishakua varten ja tarvittaessa kirjoittaa suosituksen jatko-opiskelupaikkaan

Koulunkäynninohjaaja:

- tukee oppilaan työskentelyä, ohjaa ja tukee oppilasta mahdollisimman itsenäiseen työhön oppilaan ikätason ja edellytysten mukaisesti

- suunnittelee ja toteuttaa työtään moniammatillisesti opettajien ja muiden lapsen kanssa työskentelevien aikuisten kanssa

Koulukuraattori:

- perustehtävänsä mukaisesti tukee oppilaan koulunkäyntiä, tukee ja edistää oppilaan sosiaalista hyvinvointia sekä ennaltaehkäisee ongelmien syntymistä ja puuttuu havaittuihin ongelmiin
- toimii tilanteissa, joissa tarvitaan erityistä apua ja tukea oppilaalle tai oppilaan perheelle ja kun opettajalle tai koulun muilla aikuisilla herää huoli oppilaan pärjäämisestä
- toimii konsulttina ja asioiden selvittäjänä eri osapuolten välillä
- toimii sosiaalialan ammattilaisena koulussa, hänen työaluettaan ovat mm.kriisitilanteet, väkivaltatilanteet, päihdekäyttäytyminen, muu epäsosiaalinenkäyttäytyminen (yhteistyössä muiden ammattilaisten kanssa)
- antaa keskusteluapua, kun oppilas tarvitsee aikuista kuuntelijaa ja keskustelijaa
- tukee oppilaan koulunkäyntiä keskustellen oppilaan ja tarvittaessa hänen huoltajiensa kanssa, sekä on mukana palavereissa, joissa opettaja kokee kuraattorin läsnäolon tarpeelliseksi
- arvioi oppilaan kokonaistilanteen ja ohjaa tarvittaessa oppilasta eteenpäin riittävän ja oikeanlaisen avun saamiseksi
- osallistuu opiskeluhuoltotyöhön ja sen toiminnan kehittämiseen

Muu henkilökunta:

- tukee ja toteuttaa koulun kasvatustavoitteita
- osallistuu koulun sisäiseen kasvatustyöhön
- tiedottaa havaitsemistaan työympäristöön ja oppilaiden käyttäytymiseen liittyvistä epäkohdista niistä vastaavalle henkilölle
- vastaa toimenkuvansa mukaan koulutyön sujumisesta

Tukioppilas:

- luo iloista ja kannustavaa ilmapiiriä oppilaiden keskellä
- toimii ”silminä ja korvina” oppilaiden joukossa ja viestittää tarvittaessa havaintojaan koulun aikuisille
- tukee 7. luokkalaisten sopeutumista yläkouluun muun muassa 7. luokkien ryhmäytymispäivissä ja tutustumispäivässä

6. OPPILAANOHJAUKSEN MONIALAISET VERKOSTOT

Oppilaanohjauksessa tehdään säännöllistä ja suunniteltua yhteistyötä koulun sisällä ja ulkopuolisten yhteistyötahojen kanssa. Opintojen eri vaiheissa ohjauksen yhteistyöverkosto muodostuu ohjaustehtävän ja oppilaiden ohjaustarpeen mukaan. Opetus- ja opiskeluhuoltohenkilöstön yhteistyön avulla edistetään ja tuetaan oppilaan kehitystä ja oppimista kokonaisvaltaisesti.

Koulun ulkopuoliset ohjausverkostot ovat monimuotoiset. Ohjausyhteistyötä tehdään eri koulujen, oppilaitosten, hallinnonalojen, järjestöjen ja elinkeinoelämän kesken. Yhteistyön avulla tuetaan oppilaan jatko-opintovalmiuksien kehittymistä ja sujuvaa siirtymistä jatko-opintoihin. Perusopetuksen aikana yhteistyökumppaneita ovat mm.

- sosiaali- ja terveyspalvelut, esim. opiskeluhuollollinen yhteistyö

- lasten ja nuorten palvelut, esim. etsivä nuorisotyö, erityisnuorisotyö ja nuorisotyö
- poliisihallinto, esim. koulupoliisitoiminta
- työelämän edustajat, paikalliset yritykset ja työpaikat: esim. työelämään tutustuminen
- järjestöt ja yhdistykset, esim. työelämään tutustuminen, kerhotoiminta, harrastustoiminta
- työ- ja elinkeinohallinto, esim. yhteistyö oppilaan urasuunnittelussa
- toisen asteen oppilaitokset, korkeakoulut, muut oppilaitokset, yhteistyö jatko-opintoihin liittyvissä asioissa
- Opetushallituksen ohjaus- ja neuvontapalvelut, yhteishakujärjestelmä

7. KODIN JA KOULUN YHTEISTYÖ OPPILAANOHJAUKSESSA

Huoltajille ja oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa liittyen opiskeluun ja arviointiin sekä valintoihin. Huoltajat saavat tietoa työtavoista, valinta mahdollisuuksista ja niiden merkityksestä oppilaan tulevaisuudelle. Huoltajalle tarjotaan mahdollisuuksia keskustella oppilaan koulunkäyntiin, oppimiseen ja valintojen liittyvissä kysymyksistä opettajan, oppilaanohjaajan, oppilaan ja huoltajan välisissä tapaamisissa. Vuosittaiset arviointi- ja kehityskeskustelut opettaja, oppilaan ja huoltajan kesken ovat keskeinen ohjausyhteistyön muoto.

8. KOULUN YHTEISTYÖ TYÖ- JA ELINKEINOELÄMÄN KANSSA

Työelämään tutustumisen järjestelyt – TET

Oppilaanohjaaja vastaa TET-jakson suunnittelusta ja järjestämisestä. Hän kertoo oppilaille työelämää koskevasta lainsäädännöstä, toimimisesta työpaikoilla ja TET-jakson suorittamiseen liittyvistä järjestelyistä. Oppilaanohjaaja käy läpi TET-jakson merkityksen 8.

luokan vanhempainillassa. 8. luokkien TET-jakson tarkoitus on tutustuttaa oppilaita työelämään. 9. luokkien TET-jakson tarkoitus on lisätä itsetuntemusta ja antaa lisää tietoa tulevia jatko-opintoja ajatellen.

Kiiruun koulun työelämäyhteistyö

Opinto-ohjaaja tekee yhteistyötä Someron elinkeinotoimen ja yrittäjien kanssa. Aineenopettajat järjestävät tutustumisia eri työpaikkoihin oman aineensa sisällä ja yhteistyössä eri aineryhmien välillä. Kiiruun koulun edustajat osallistuvat kaupungin yrittäjyysryhmään.

9. OHJAUSSUUNNITELMAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Ohjaussuunnitelman tavoitteiden toteutumista arvioidaan systemaattisesti. Arvioinnin tarkoitus on koulutuksen kehittäminen ja oppimisen edellytysten parantaminen. Paikallisen opetussuunnitelman ja lukuvuosisuunnitelman toteutumisen seuranta, säännöllinen arviointi ja kehittäminen ovat osa tätä tehtävää. (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014, 11.)

Arviointimenetelmät ja indikaattorit

Vuosittain seurattavia indikaattoreita, jotka kuvaavat ohjauksen tilaa ovat:

- Perusopetuksesta suoraan toiselle asteelle siirtyneiden %-osuus (todellinen siirtymä, tilanne esimerkiksi 1.9.)
- Opiskelupaikkaa vaille jääneet perusopetuksen jälkeen (määrä ja %)
- Vaille peruskoulun päättötodistusta jääneiden osuus ikäluokasta.

Lukuvuoden lopussa on hyvä tarkastella uusien toimintamallien kehittämisen tavoitteiden toteutumista, jotka on kirjattu ohjaussuunnitelmaan aiemmin. Tällaisia voivat olla esimerkiksi seuraavat asiat:

- Nivelvaiheen ohjauksen tehostaminen. Miten toteutunut?
- Perusopetuksen 7–9-luokkien ohjaustoiminnan kehittäminen. Miten?
- Varhainen tunnistaminen ja varhainen puuttuminen. Miten?
- Erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden/opiskelijoiden ohjauspalvelujen kehittäminen. Miten?
- Eri kulttuuritaustan omaavien oppilaiden/opiskelijoiden ohjauspalvelujen kehittäminen. Miten?
- Seutukunnallisen/alueellisen yhteistyön kehittäminen. Miten?
- Eri hallinnonalojen välisen yhteistyön kehittäminen. Miten?
- Muu tavoite, mikä ja miten? Muita hyviä mittareita: toteutuneet koulutukset, osallistujat koulusta koulutuksiin, koulutusten kohderyhmät, kattavuus, palaute koulutuksista.

LÄHTEET

Atjonen, P. 2010. Joensuu: Itä-Suomen yliopisto. Akateemisen tutkielman raportointiopas. https://www.uef.fi/documents/288123/393552/akateemisen_tutkielman_raportointiopas.pdf/599a1a4c-bb4f-47e2-a6e2-76566171109e [Luettu 10.1.2020]

Kaarinan kaupunki 2015. Kaarinan perusopetuksen opetussuunnitelma, oppilaanohjauksen ohjaussuunnitelma. Kaarina. https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/ops/67760/perusopetus/tekstikappale/67680[Luettu 13.3.2019]

Laki perusopetuslain muuttamisesta 1090/2024. https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/saadoskokoelma/2024/1090 [Luettu 8.5.2025]

Lairio, M. & Puukari, S. (toim.) 1999. Opinto-ohjaajan toimenkuva muuttuvassa yhteiskunnassa. Jyväskylän yliopisto. Koulutuksen tutkimuslaitos. Tutkimusselosteita 1.

Numminen, U., Heino, J., Joronen-Vallin, K., Karlsson, R., Lerkkanen, J., Virtanen, R., & Pirttiniemi, J. 2005. Miten tuemme opiskelijaa oppilaitoksessamme? Opas ammatillisen oppilaitoksen opinto-ohjaussuunnitelman laatimiseen. Helsinki: Opetushallitus. http://oph.fi/download/47247_mitentuemme.pdf [Luettu 28.5.2019]

OKM 2012. Perusopetuksen laatukriteerit. Perusopetus- ja kulttuuriministeriö 2012: 29. Helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriö.

Opetushallitus 2023. Hyvän ohjauksen kriteerit. Helsinki: Opetushallitus. https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/hyvan-ohjauksen-kriteerit-0 [Luettu 8.5.2025]

Opetushallitus 2014. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014. Helsinki: Opetushallitus. http://www.oph.fi/download/163777_perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf [Luettu 2.2.2019]

Opetushallitus 2020. LIITE 1 Muutosmääräykseen Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 muutokset koskien opetuksen järjestäjän ohjaussuunnitelmaa sekä oppilaanohjausta https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/perusopetuksen-opetussuunnitelman-perusteet [Luettu 19.3.2021]

Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2011:15. Elinikäisen ohjauksen kehittämisen strategiset tavoitteet. Helsinki: Opetus ja kulttuuriministeriö. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/75476/tr15.pdf?sequence=1 [Luettu 29.3.2019]

Opinto-ohjaajan työtehtävät. https://www.sopo.fi/yhdistys/https-www-sopo-fi-wp-admin-post-phppost2356actionedit/ [Luettu 26.3.2019]

Opinto-ohjaajan työn eettiset perusteet. https://www.sopo.fi/yhdistys/eettiset-periaatteet/2019 [Luettu 29.3.2019] Oulun kaupungin perusopetus 2017. Oppilaanohjauksen suunnitelma – ohjauksen polku perusopetuksessa. Oulu. https://www.ouka.fi/documents/1257266/3520222/OPPILAANOHJAUKSEN+SUUNNITELMA+_+Ohjauksen+polku+perusopetuksessa+2017+%28005%29+Copy.pdf/07195f40-ea76-4024-9818-f78c2db9589e [Luettu 13.3.2019]

Peavy, V. 2010. Socio Dynamic Counselling. A practical approach to meaning making. Ohio: Taos Institute.

Peavy, V. 2001, Elämäni työkirja. Helsinki: Psykologien kustannusyhtiö.

Perusopetuslaki 2011/30. https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980628 [Luettu 29.5.2019]

Perusopetuslaki 1216/2020 11 a §. https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2020/20201216 [Luettu 19.3.2021]

Someron kaupunki 2016. Yksikkökohtaiset oppilashuoltosuunnitelmat, 14-15. Somero. https://www.somero.fi/client/somero/userfiles/koulukohtaiset-oppilashuoltosuunnitelmat.pdf [Luettu 27.12.2019]

Van Esbroeck, R. 2008. Career guidance in a global world. Teoksessa James A. Athanasou & Raoul Van Esbroeck (toim.) International Handbook of Career Guidance. Springer Science + Business Media B.V. https://download.e-bookshelf.de/download/0000/0043/52/L-G-0000004352-0002368744.pdf. [Luettu 27.5.2019]

Vuorinen, R. 1998. Ohjaus avautuvissa ja verkottuvissa oppimisympäristöissä. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. Kasvatustieteiden tiedekunta. Opettajankoulutuslaitos. https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/10199/1183.pdf?sequence=1 [Luettu 27.5.2019]

Yhdenvertaisuuslaki 2004/1325. https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141325 [Luettu 11.1.2020]